

Lausunto vastauksena HUSin 9.3.2020 tekemään Raaseporin sairaalan sairaanhoidollista toimintamallia selvittäneen työryhmän raporttia koskeneeseen lausuntopyyntöön

Lautakunta on tutustunut asiakirjaan *Loppuraportti 31.1.2020, Raaseporin sairaalan toimintamallin selvitysryhmä*. Lautakunta pitää loppuraporttia hyvin laadittuna. Nykyisen palvelutason turvaamiseksi lautakunta tukee yksimielisesti Raaseporin sairaalan yhteispäivystyksen säilyttämistä puoltavia loppuraportin päätelmiä. Lautakunta lisää, että ennen kuin Raaseporin sairaalan yhteispäivystyksestä päätetään, on suoritettava kattava kielellisten vaikutusten arviointi. Lautakunta perustaa kantansa seuraaviin argumentteihin:

1. Valtakunnallisen terveydenhuollon uudistuksen mukanaan tuomat toimintamuodot ovat Uudellamaalla vielä epäselviä.
2. Lakisääteinen oikeus hoitoon omalla äidinkielellä vaarantuu entisestään, jos Raaseporin asemaa toimivana kaksikielisenä sairaalana (ruotsi ja suomi), jossa on yhteispäivystys, heikennetään.
3. Epävarmuus Raaseporin tulevaisuudesta tarkoittaa sitä, että henkilöstö alkaa etsiä muita työpaikkoja. Tämä vaikuttaa kielteisesti myös sairaalan kehittämismahdollisuuksiin tulevaisuudessa. Tämä koskee sekä hoitohenkilökuntaa että lääkäreitä. Koska Raasepori on vahvasti ruotsinkielistä aluetta, tällä olisi kielteisiä vaikutuksia HUSin kaksikielisyteen. Toimivia kaksikielisiä yksiköitä on vaikea siirtää. Sen sijaan resursseja pitäisikin kohdistaa niiden vahvistamiseen.
4. Ensihoito hoidetaan Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen mukaisesti. Jos yhteispäivystys Raaseporissa päättyy, ennakoitavissa on kielteisiä vaikutuksia ensihoitoon vahvasti ruotsinkielisillä Hangon ja mahdollisesti myös Inkoon alueilla.
5. Helsingin yliopistolla (HY) on valtakunnallinen vastuu ruotsinkielisen lääketieteellisen koulutuksen järjestämisestä. 25 % kaikista HY:n lääketieteellisen tiedekunnan lääketieteen opiskelijoista opiskelee ruotsinkielisellä opintolinjalla. Raaseporin sairaala on heille tärkeä koulutussairaala. Tässä koulutustoiminnassa tarvitaan sairaalaa, jonka sisäisenä kielenä on ruotsi. Tämä on tärkeää myös terveydenhuollon ruotsinkielisen terminologian säilyttämisen ja kehittämisen kannalta. Raaseporin sairaala on myös yksi harvoista sairaaloista, joka pystyy tarjoamaan suomenkielisille lääketieteen opiskelijoille mahdollisuuden suorittaa työharjoittelua ruotsin- ja kaksikielisessä sairaalaympäristössä.

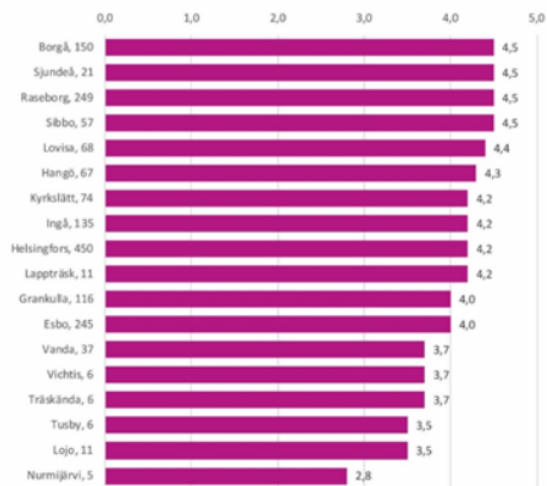
Lautakunta haluaa kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin seikkoihin:

- HUSin vuosille 2020–2024 laatiman strategian mukaan HUS *turvaa kaikille potilasryhmille yhdenvertaisen hoitoon pääsyn ja varmistaa yhdenvertaisen palvelutuotannon alueellisesti ja kielellisesti.*
- Ruotsinkielisiä yhteistyömuotoja ja ruotsinkielisiä palveluja on vahvistettava HUSissa sekä rakenteellisesti että varoja budjetoimalla. Raaseporin sairaalalla on tässä kehitystyössä merkittävä rooli, ja se tarjoaa mahdollisuuksia, joita voitaisiin hyödyntää entistä paremmin HUSissa sekä paikallisesti että valtakunnallisesti.
- Jotta ruotsinkielisen sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeisiin voitaisiin Suomessa vastata paremmin, tarvitaan parempaa tuottajien ja toiminnan yhteistä näkyvyyttä. HUS koordinoi Terveyskylä-yhteistyöhanketta, jonka puitteissa suomalaiset yliopistosairaalat kehittävät digitaalisia erikoissairaanhoidon palveluita. Vähemmistökielinen lautakunta on HUSin strategian mukaisesti käynnistänyt valtakunnallisen yhteistyöhankkeen digitaalisten ruotsinkielisten palvelujen kehittämiseksi Hälsobyn-hankkeen puitteissa. Tämä valtakunnallinen työ on aloitettu. Digitaalisten ruotsinkielisten palveluiden kehittämiseen tarvitaan ruotsinkielistä henkilökuntaa ja ruotsinkielistä ympäristöä, jota Raaseporin sairaala nyt edustaa. Raaseporista käsin hoidettava chattitoiminto, joka vaatii ammattitaitoista henkilökuntaa, voisi Hälsobyn puitteissa palvella erittäin hyvin kaikkia Suomen ruotsinkielisiä.
- Uudenmaan ruotsinkielisille asukkaille suunnattu sosiaali- ja terveysterveyspalveluja koskeva kysely toteutettiin toukokuussa 2018 (liite 1). Kyselyyn vastasi noin 1 800 henkilöä. Kysely osoitti, että julkista ruotsinkielistä sosiaali- ja terveydenhuoltoa on kuntien asukkaiden mielestä kehitettävä suuresti (kuva 1), ja tässä Raaseporin sairaalan merkitys on suuri.

Vähemmistökielinen lautakunta
Jan-Erik Eklöf, puheenjohtaja

Kuva 1. Yhteen kyselylomakkeen kysymykseen annetut vastaukset (Gestrin, Pitkänen 2018) liitteessä 1.

Hur viktigt är det för dig att få social- och hälsovårdsservice på svenska?
Skala 1-5, (1=inte alls viktigt, 5=mycket viktigt)

Liite-Bilaga 1. Christina Gestrin, Såde Pitkänen. Yhteenvedo Uudellamaalla toteutetun, ruotsinkielistä sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevan asukaskyselyn vastauksista. Uusimaa 2019 - hanke.

Utfåtande i enlighet med HUS styrelses begäran av 9.3.2020 om yttrande om arbetsgruppens rapport gällande verksamhetsmodellen för sjukvården vid Raseborgs sjukhus

Nämnden har tagit del av *Slutrapport 31.1.2020 Arbetsgruppen för utredning av ny verksamhetsmodell för Raseborgs sjukhus*. Nämnden finner slutrapporten välgjord. För tryggheten av den nuvarande servicenivån stöder nämnden enhälligt slutrapportens slutsatser om att samjouren för Raseborgs sjukhus bibehålls. Nämnden tillägger att innan beslut tas om samjouren vid Raseborgs sjukhus ska en omfattande språklig konsekvensbedömning göras. Nämnden stöder även sitt ställningstagande på följande argument:

1. Den landsomfattande vårdreformens kommande verksamhetsformer i Nyland är oklara.
2. Den lagstadgade rätten om vård på eget modersmål försvåras ytterligare om Raseborgs ställning som ett välfungerande tvåspråkigt sjukhus (både på svenska och finska) med samjour decimeras.
3. Osäkerhet kring Raseborgs framtid medför att personalen börjar söka sig till andra arbetsgivare, vilket har negativa följder även med tanke på sjukhusets framtida utvecklingsmöjligheter. Detta gäller både vårdpersonal och läkare. Eftersom Raseborg utgör en starkt svenskspråkig miljö så skulle detta ha negativa följder för HUS tvåspråkighet. Det är svårt att flytta fungerande tvåspråkiga enheter och resurser borde istället sättas på att stärka dem.
4. Den prehospitla akutsjukvården sköts genom ett samarbetsavtal med Västra Nylands räddningsverk. Om samjouren upphör vid Raseborg förutspås det medföra negativa konsekvenser för den prehospitla akutvården i de starkt svenskspråkiga områdena Hangö och möjligen även i Ingå.
5. Helsingfors universitet (HU) har ett landsomfattande ansvar för upprätthållandet av svenskspråkig medicinsk utbildning. Av alla medicine studerande vid HU:s medicinska fakultet studerar 25 procent på den svenska studielinjen. För dem är Raseborgs sjukhus ett viktigt utbildningssjukhus. Denna utbildningsverksamhet behöver sjukhus med svenska som internt språk, vilket är viktigt också med tanke på bevarandet och utvecklandet av svenskspråkig terminologi inom hälso- och sjukvården. Raseborgs sjukhus är också ett av de få sjukhus som kan erbjuda finskspråkiga medicine studerande möjligheter att praktisera i en svenskspråkig och tvåspråkig sjukhusmiljö.

Nämnden önskar ytterligare uppmärksamma följande:

- Enligt HUS strategi för perioden 2020-2024 ska HUS *trygga en jämlik tillgång till vård för alla patientgrupper och säkerställa en jämlik serviceproduktion både regionalt och språkligt.*
- De svenskspråkiga samarbetsformerna och den svenskspråkiga servicen bör stärkas inom HUS med definierade strukturer och budgeterade medel. I detta utvecklingsarbete har Raseborgs sjukhus en betydande roll och potential som ännu bättre kunde utnyttjas inom HUS, lokalt och nationellt.
- För att bättre svara på behovet av svenskspråkig social- och hälsovård i Finland behövs en större gemensam synlighet över producenter och verksamhet. HUS koordinerar samarbetsprojektet Terveyskylä, på svenska Hälsobyn, som genomförs av de finländska universitetssjukhusen för utvecklandet av specialiserade medicinska tjänster digitalt. Nämnden för den språkliga minoriteten har i enlighet med HUS strategi initierat ett nationellt samarbetsprojekt för att utveckla digitala svenskspråkiga tjänster inom Hälsobyn. Detta nationella arbete har inletts. För utvecklandet av digitala svenskspråkiga tjänster krävs svenskspråkig personal och svenskspråkiga miljöer, som Raseborgs sjukhus nu utgör. En chattfunktion, som kräver arbetsinsats av yrkesutbildad personal, placerad i Raseborg, ses inom ramen för Hälsobyn som en verksamhet med stor potential för hela Svenskfinland.
- En enkät om social- och hälsovårdsservicen riktad till de svenskspråkiga invånarna i Nyland har genomförts under maj 2018 (bilaga 1). På enkäten svarade ca 1800 personer. Enkäten visade att invånarna i kommunerna anser att det finns ett stort behov av att förbättra den offentliga svenskspråkiga social- och hälsovården (bild 1), och här har Raseborgs sjukhus en viktig roll.

Nämnden för den språkliga minoriteten

Jan-Erik Eklöf, ordförande

Bild 1. Illustration över svar på en fråga i enkäten (Gestrin, Pitkänen 2018) i bilaga 1.

Hur viktigt är det för dig att få social- och hälsovårdsservice på svenska?
Skala 1-5, (1=inte alls viktigt, 5=mycket viktigt)

Bilaga 1. Christina Gestrin, Sade Pitkänen. Sammandrag av enkätsvaren i Invånarenkäten om den svenskspråkiga social- och hälsovården i Nyland. Projektet Nyland 2019.